

Kunstletters : Hilde Van Caneyt, «Gesprekken met kunstenaars: Rinus Van de Velde 2011

12

In deze reeks spreekt Hilde Van Canneyt met hedendaagse Belgische kunstenaars. De kunstenaar vertelt ons over zijn tentoonstellingen en drijfveren en gunt ons een blik in zijn atelier. Meer interviews vind je op www.hildevanconneyt.blogspot.com

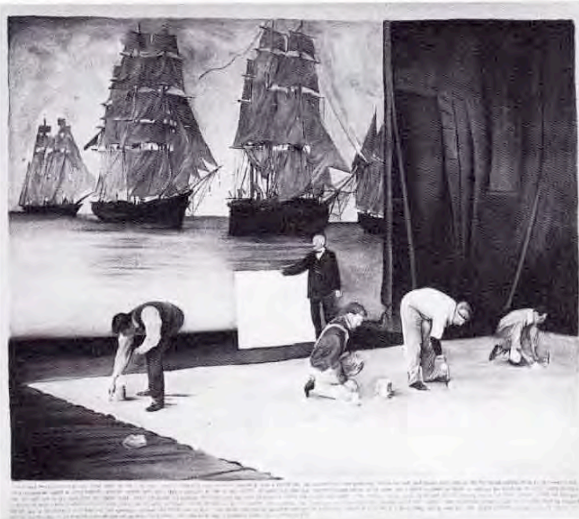
Gesprekken met kunstenaars Rinus Van de Velde

SIP, DO SOME MORE RESEARCH AND THEN I CAN START TO THINK ON HOW TO BECOME FRIENDS

“Tekenen werd bijna altijd in een marginale positie gedrongen en zelden beschouwd als een volwaardig medium”, vertelt Rinus Van de Velde (°1983). Daar is sinds enige tijd gelukkig een opmerkelijke verandering in gekomen. Tekenkunst zit in de lift. Zo gooien de grote houtskooltekeningen, gecombineerd met tekst, die Van de Velde maakt, grote ogen in binnen- en buitenland. Hij geldt dan ook als een van de meest beloftevolle jonge kunstenaars uit België. In december organiseert KUNSTWERK[t] een bezoek aan zijn atelier. Nu alvast een voorsmaakje.

2.

Hilde Van Canneyt: Liet je als kleuter de wasco's ook al voor wat ze waren en greep je toen al spontaan naar houtskool?

Rinus Van de Velde: Voor mijn zestiende heb ik eigenlijk nooit echt getekend. Ik sluit me aan bij Jacques Brels uitspraak: "Le talent, ça n'existe pas, le talent, c'est avoir l'envie de faire quelque chose." Ik denk dat je vooral door hard werken en veel studeren iets onder de knie krijgt. In januari 2000 bezocht ik in Parijs een tentoonstelling over de fauvisten. Wat ik daar zag, ontroerde me. Ik kocht meteen de catalogus en las hem dezelfde dag van voor tot achter. Eenmaal thuis kocht ik een reeks boeken over algemene kunstgeschiedenis. Vanaf dat moment ben ik nooit gestopt. Later, aan het Sint-Lucas in Antwerpen, schreef ik me in voor de richting beeldhouwen. Er school in die tijd misschien een kleine macho in mij, want ik wou met grootse dingen bezig zijn, fysiek werk maken, vuil worden en harde, grote handen krijgen. Maar ik merkte al snel dat het niks voor mij was: bij beeldhouwen ben je maar een betrekkelijk korte tijd bezig met het creëren op zich. Er kruipt heel veel tijd in voorbereiden en afwerken, afgieten, schuren; om nog te zwijgen van de moeilijkheden met installeren, transport en opslagruimte. Alles wat ik doe, wil ik snel doen. Ik kan heel moeilijk tegen traagheid. Daarom heb ik tijdens mijn studie terug het tekenen opgepakt. En dat ben ik blijven doen. Tekenen is een heel snel medium en een blad papier kan je in enkele seconden ophangen met vier nagels.

Werkte je toen ook al in zwart-wit?

Nee, vooral met kleurpotlood. Ik woonde na mijn studies in een klein appartement, dus meer dan kleine potloodtekeningen kon ik niet maken, als ik een overzicht wou krijgen van wat ik ophing. Bovendien kost tekenmateriaal niks. Ik werkte toen bij choreografe

3.

Meg Stuart. We gingen met een voorstelling op tour door Europa. Ik moest elke avond bij de voorstelling zijn, maar overdag bezocht ik musea en tekende ik op mijn hotelkamer. Als ik dan na een week of twee thuiskwam, tekende ik voortdurend, dag in dag uit, tot ik opnieuw geld nodig had.

Hoe is de bal aan het rollen gegaan?

Een andere bijverdienste die ik deed, was rijden voor de Belgische kunstenaar Guillaume Bijl. Het was heel interessant om met hem tijdens die autoritten over kunst te praten en te zien hoe hij zijn werk installeerde. Het was een ideale job. Hij vroeg me mijn werk te tonen en vond het goed. Later schreef hij een aanbevelingsbrief voor het HISK (Hoger Instituut voor Schone Kunsten). Hij introduceerde me ook bij de First Floor Gallery, waar ik vier weken nadien

mocht tentoonstellen. Daarna kwam de directeur van het SMAK, Philippe Van Cauteren, naar mijn werk kijken en stelde hij mijn werk tentoon in de Kunst Nu-ruimte van het museum. Ik belandde ook in Galerie Zink in Berlijn en tegelijkertijd kon ik in het HISK een twee jaar durende residentie aanvragen. Intussen kwam er ook een Amsterdamse galerie bij, en nu heeft de Antwerpse galerist Tim Van Laere me onder zijn vleugels genomen. Volgend jaar komt er een tentoonstelling in het Stedelijk Museum in Schiedam en een grote tentoonstelling in CAC Malaga. Zo gaat dat, stapje voor stapje.

Wat heeft twee jaar in het HISK je bijgeleerd?

Het allerbelangrijkste dat je er leert, is praten over je werk. Plots staat er een wildvreemde een uur lang in je atelier en dan moet je toch zorgen dat je een coherent verhaal kan vertellen. Gaandeweg heb ik zo mijn verhaal kunnen structureren, voor mezelf en voor anderen. Praten helpt ook het chaotische en de non-structuur in je hoofd te ordenen door alles uit te spreken, waardoor je het denkproces vertraagt. Tegelijk leer je ook de blinde vlekken in je werk kennen. Daarnaast leer je heel wat interessante mensen uit de kunstwereld kennen.

Je bent nog maar 27 jaar, het lijkt wel een droompad dat je aan het bewandelen bent.

Ik probeer me niet te vergelijken met andere kunstenaars. Vroeger zocht ik in catalogussen op wanneer bepaalde kunstenaars hun eerste tentoonstellingen hadden. Uit een soort onzekerheid. Ik denk dat dergelijke zaken, eenmaal je zelfzekerder bent, totaal niet uitmaken. Elk pad is nu eenmaal anders.

Mensen vergeten misschien dat het keihard werken is.

Ik ben vooral blij dat er altijd iets nieuws in het vooruitzicht ligt. Elke kans die ik krijg, heeft me de kans om een nieuw verhaal te vertellen of iets nieuws uit te proberen.

Vroeger, toen de wereld niet op je wachtte, tekende je ook.

Ik zou niet weten wat ik anders zou moeten doen. Ik verveel me nogal snel als ik niet teken.

Je vertrekpunt is een archief van gevonden beelden. Je beweerde dat de kijker eigenlijk al wat achtergrond zou moeten hebben om gemakkelijker in je verhaal te duiken.

Dat is inderdaad een moeilijke kwestie: met die uitspraak bedoel ik niet dat een kijker heel het verhaal moeten kennen, want dat heeft geen begin- of eindpunt. Ik zie mijn werk als één groot geheel waarin alles op elkaar inhaakt. In feite is het een valse autobiografie, die zich zowel afspeelt in bijvoorbeeld het begin van de 20e eeuw als in de jaren '60. Natuurlijk is het, bijvoorbeeld voor mijn werk rond het personage van Majakowski (Russische dichter, 1893-1930), wel interessanter dat de toeschouwer hem ook kent. Voor het werk van de meeste hedendaagse kunstenaars geldt dat je het best met enige voorkennis benadert.

Je maakt tekeningen en tekst, die beiden autonoom staan en één geheel vormen. Daarnaast maak je ook af en toe sculpturen, zodat het geheel een installatie vormt. Vroeger schreef je de teksten op de muren naast de tekeningen, nu staat de tekst op de tekening zelf geschreven.

De teksten staan op de tekeningen zelf en zijn ze langer, waardoor ze kleiner zijn geschreven. Ik vind het interessant dat je de tekst niet kan lezen als je de tekening van ver bekijkt. Daarvoor moet je dichterbij komen, maar dan zie je de tekening niet meer. Als toeschouwer word je gedwongen een beweging te maken en kan je nooit het hele werk vatten. Ik wil dat elke afzonderlijke tekening in een tentoonstelling op zich kan staan, autonoom is. Voor mij is het heel interessant om het medium tekenen als iets autonooms te behandelen, want het heeft die autonomie historisch gezien nooit gehad. Tekenend werd bijna altijd in een marginale positie gedrongen en zelden beschouwd als een volwaardig medium. Een tekening was eerder een gebruiksvoorwerp om voorstudies te maken, een schets. In die zin is het een vrij medium met een totaal andere geschiedenis dan de schilderkunst.

Voel je je verwant met graphic novelkunstenaars en cartoonisten?

Niet echt, ik heb vroeger wel wat graphic novels gelezen, maar ik vertrek toch van een totaal ander uitgangspunt. Ik voel me meer verwant met kunstenaars die in een ander medium werken, maar ergens toch raakpunten hebben met mijn werk. Zo vind ik het werk van Rodney Graham fantastisch. Ook hij verplaatst zich in een personage en vertelt een mythisch fictief verhaal.

6.

SAVED: I BETTER PRAY IF THE SHACKLING STAND THAT IS PAPING BEING SWALLOWED BY A REVELATION COME WILL, AS IF THE INSIDE LET THE PAPER TO STAND TO BE AN OFFERED TOGO, OR MAKING BEING AP WITH I SEE THE WORLD GETTING MY WORK, AND MY WORK, BEING THE WORLD.

Ben je in je werk een alter ego van jezelf?

In mijn werk ben ik een personage dat het fictieve leven leeft dat ik nooit gehad heb. Je moet het zo zien: een atelier is best saai, maar het is wel een ruimte waarin je een soort imaginaire trip kan maken aan de hand van beelden. Ik heb ook een reeks tekeningen gemaakt over mensen die aan het werk zijn in hun werkplaats. Het gaat over het mythische van het kunstenaarsatelier. In de jaren '60 werd er geschreven over de 'fall of the studio', waarbij het traditionele atelier in vraag werd gesteld. Mijn praktijk is ateliergebonden. In deze ruimte, waar ik elke dag zit en werk, bedenk ik een alternatief en spannend leven buiten deze muren. Al sinds ik kind was, heb ik, als ik naar een foto kijk, de neiging om te willen weten hoe die 'afloopt'. Dat is de frustratie van zo'n still. Door een verhaal te bedenken creëer je ook een structuur, beginnen beelden samen te werken en krijgen ze een specifieke betekenis. Het laatste beeld van mijn expo in Extra City te Antwerpen was bijvoorbeeld bijna hetzelfde als het eerste beeld van mijn volgende expo in Berlijn. Maar mijn tekeningen staan nu in een lossere verband, dan toen ik de reeks in Extra City maakte: het is meer alsof je door een fotoalbum zou bladeren en scènes uit iemands leven krijgt voorgeschoteld. Die scènes hoeven zelfs niet chronologisch geordend te zijn; dat zou me te sterk beperken. Ik wil mijn tekeningen steeds weer een andere wending kunnen geven, bijvoorbeeld naar aanleiding van iets dat ik gelezen heb. De beelden zijn geen illustratie van een verhaal: het zijn de beelden die het verhaal doen ontstaan. Dat is iets heel anders dan een graphic novel schrijven, omdat je daar begint vanuit een scenario.

Ga je later opnieuw met kleur experimenteren?

Wie weet, al vertraagt het telkens van potlood wisselen en het zoeken naar de juiste kleur wel heel het tekenproces.

Rinus, is humor belangrijk in kunst?

Het kan een probleem zijn als kunst zomaar grappig is, maar ook als er geen humor is. Relativeringsvermogen is heel erg belangrijk, in alles.

7.

Wat wil je overbrengen met je kunst? Wil je de mensen iets bijbrengen, een inzicht bezorgen?

Ik ben geen schoolmeester. Als ik een boodschap zou willen verkopen, zou ik stoppen met tekenen en die zo verkondigen. Ik denk niet dat kunst een kwestie van vraag en antwoord is. Het is niet omdat het publiek een vraag heeft dat ik daar een antwoord op heb. Kunst geeft geen simpele antwoorden.

Leer je, als kunstenaar ook van je publiek?

Ik leer het meeste bij als mensen, een curator, een galerist, een andere kunstenaar of een vriend, naar mijn atelier komen.

Het maakt voor jou dus wel degelijk uit wie je werk beoordeelt?

Kunst is ook elitair, alleen al omdat de kunstgeschiedenis een belangrijke factor is. Natuurlijk kan onbevangen naar kunst kijken voor iedereen een verrijking zijn. Zo is dat voor mij ook begonnen. Maar het wordt wel interessanter als je dieper gaat graven. Daarom praat ik ook met mensen die gepassioneerd met kunst bezig zijn, omdat je dan vaak linken ontdekt waar je veel kan van bijleren. Anders blijft je verhouding met kunst aan de oppervlakte, wat niet wil zeggen dat mensen die minder van kunst kennen niet mogen komen kijken. Ik probeer ook in mijn werk te refereren naar andere kunstenaars, omdat ik daar in het dagelijkse leven ook mee bezig ben. Het is ook niet zo dat een kunstenaar werk maakt dat maar op één manier kan gelezen worden. Het is moeilijk om kunst te vergelijken met wetenschap. Ik luister graag naar een wiskundige, maar je weet dat op een bepaald moment het gesprek ergens plafonneert. Dat is in gesprekken over kunst ook zo, al heeft over kunst iedereen meteen een mening klaar en is het soms moeilijk om daar tegenop te boksen.

Iedereen heeft natuurlijk recht op een mening.

Inderdaad. Maar een mening kan gefundeerd zijn of niet, dat maakt het verschil. Als er dan een discussie ontstaat, wordt er al snel gezegd dat kunst een subjectieve kwestie is, wat het gesprek blokkeert. Dat argument komt uiteindelijk neer op zeggen: "Het heeft toch geen zin om erover te praten, ik heb mijn idee en jij hebt jouw idee." Iedereen heeft zijn beleving, maar het is net interessant daarover te kunnen discussiëren.

1. Sip, do some more research and then I can start to think on how to become friends, 2011, 150 cm x 170 cm, courtesy Galerie Zink
2. The studio will be a gateway to the splendid fiction that is larger than life, 2011, 200 cm x 240 cm, courtesy Tim Van Laere Gallery
3. Acrobacies of abstraction, 200 cm x 138 cm, courtesy Tim Van Laere Gallery
4. My work 'Centre' had always seemed like an impossible idea, 200 cm x 197 cm, courtesy Tim Van Laere Gallery
5. Untitled, 200 cm x 240 cm, 2011, courtesy Galerie Zink
6. Lately, I often dream of this snazzy studio, 100 cm x 118 cm, courtesy Tim Van Laere Gallery
7. Central was only messaging his forehead to model his idea and push them through his mouth into the world, 120 cm x 160 cm, courtesy Tim Van Laere Gallery
8. Untitled, 210 cm x 140 cm, 2011, courtesy Galerie Zink

ATELIERBEZOEK

Op 18 december organiseert KUNSTWERK[1] een bezoek aan het atelier van Rinus Van de Velde. Meer info en inschrijvingen via www.kunstwerk.be of 09-235.22.70

Weegt het hele dagen alleen tekenen niet op jou? Want je hebt daarnaast geen job. Zie je je op je 80e nog in je atelier tekenen? Of bang ooit je 'golden touch' te verliezen?

Ik kan me niet voorstellen dat ik bij het bezoek aan een stad een museum zomaar zou voorbijlopen. Of ooit geen atelier meer zou hebben. Over dat alleen zijn dat is misschien het moeilijkste, want het is niet wat je verwacht in het begin. Kunstenaar zijn is inderdaad een eenzaam beroep. Radio en tv helpen wel tijdens het werken. En 's middags en 's avonds ga ik altijd in hetzelfde restaurant eten met vrienden.

In een recent interview liet je optekenen: "Ik ben het eens met cultuurfilosoof Walter Benjamin: een platte tekening is geen venster op de wereld zoals een schilderij, maar het is ook een middel om je plaats in de wereld te verstaan."

Een schilderij zou je kunnen zien als iets verticaals en een tekening zou dan horizontaal zijn. Het medium tekening heeft veel meer weg van een plattegrond maken of een wereld schetsen. Een schilderij vraagt een heel andere manier van kijken.

Wat zijn de voor- en nadelen van een eigenzinnig parcours?

Een eigenzinnig parcours is belangrijk voor elke kunstenaar. Omdat je dan bezig bent met wat je écht fascineert en passioneert. Alle goede kunst is eigenzinnig. Vaak is het zoals een obsessie. Zoals bij Raymond Pettibon: heel zijn ateliervloer is bedekt met tekeningen, die hij nu en dan oppakt om er verder aan te werken. Je voelt dat hij niks anders kan.

Heb je al te maken gehad met bepaalde beperkingen?

Natuurlijk. Dat is ook het mooie.

Hoe denk je over de kunstenaar als schepkend genie?

Ik ben altijd aangetrokken tot die mythische termen als genie, meesterwerk... Ik heb voor mezelf uitgemaakt dat er twee nog levende genies zijn: muzikant Bob Dylan en regisseur Werner Herzog.

Een afsluiterje: Wat zou voor jou de meest inspirerende plek ter aarde kunnen zijn?

Een slechte vraag voor mij, want ik haal heel veel inspiratie uit een plek. Op een exotische plek ga ik niet plots een palmboom of een zonsondergang met surfer tekenen. Mijn werk is imaginair en heeft niets te maken met de plaats waar ik me bevind, maar met de afbeeldingen in mijn archief.

Zouden muzes helpen?

Muzes helpen altijd, de vraag is wie die muzes zijn? Er zijn mensen die heel dicht bij me staan en me altijd eerlijk hun mening geven en me af en toe een schouderklopje geven, waarvan ik hou.

Rinus Van de Velde stelt tot 23 oktober 2011 tenoon in de Tim Van Laere Gallery, Werfstraat 20, Antwerpen

www.timvanlaeregallery.com
www.galeriezink.de
www.tejenboschvanereden.com

[Hide Van Carney]